Actieplan zelfbeheer van groen

23 februari 2021

Colofon

Uitgave

Wijkonderhoud en Service
Stadbedrijven
Gemeente Utrecht
030 – 286 00 00
info@utrecht.nl

In opdracht van

Stadsbedrijven - Wijkonderhoud & Service

Internet

www.utrecht.nl

Rapportage

Informatie

P.R.B. Zoetbrood

Inhoud

1 Inleiding 6

1.1 Ambitie: steviger inzetten op het zelfbeheer van groen 6

1.1.1 Wat willen we doen? 6

1.1.2 Waarom willen wij dit? 6

1.2 Doel en focus actieplan 7

1.2.1 Doel plan 7

1.2.2 Wat is zelfbeheer? 7

1.2.3 Het zelfbeheer in een bredere context 8

2 Aanpak en maatregelen 9

2.1 Uitgangspunten: een laagdrempelige aanpak 9

2.2 Beter faciliteren van bestaande zelfbeheerinitiatieven 10

2.3 Actief stimuleren van het zelfbeheer 12

3 Organisatie, planning en dekking 13

3.1 Organisatie 13

3.1.1 Rollen en verantwoordelijkheden zelfbeheer 13

3.1.2 Zorgen voor organisatorische randvoorwaarden 14

3.2 Communicatie 14

3.3 Planning van de maatregelen 15

3.4 Financiën en monitoring 15

3.4.1 Kosten en dekking 15

3.4.2 Monitoring 16

BIJLAGE 1: voorwaarden geveltuinen en boomspiegels 17

Bijlage 2: resultaten enquête 19

Samenvatting

Dit plan is een aanpassing van het zelfbeheerbeleid voor groen uit 2007. Met dit actieplan willen we het zelfbeheer in Utrecht actief gaan stimuleren. Onderstaand overzicht geeft een samenvatting van wat we met dit actieplan willen bereiken, waarom we dit willen en hoe we dit uiteindelijk gaan doen.

Actieplan zelfbeheer van groen

Wat willen we?

Met dit actieplan willen wij voortbouwen op de al bereikte resultaten in de stad en daarom willen we 'steviger inzetten op initiatieven voor zelfbeheer van (kleinschalig) groen in de buurt' (coalitieakkoord 2018-2022, 'Utrecht: Ruimte voor iedereen'). Dat betekent dat wij als gemeente niet alleen het zelfbeheer mogelijk willen maken, maar juist ook het zelfbeheer actief willen gaan stimuleren.

Waarom willen we dat?

- Inwoners vinden zelfbeheer leuk: zij hebben een passie voor tuinieren.
- Het zelfbeheer van groen zorgt voor actieve betrokkenheid inwoners bij eigen leefomgeving: mensen die het groen zelf beheren zien de waarde daarvan. Dat past bij samen de stad maken.
- Daarmee zijn zelfbeheerinitiatieven van grote meerwaarde voor een groen, duurzaam en gezond Utrecht.

Hoe willen we dit realiseren?

Om deze meerwaarde beter te gaan benutten en een impuls aan het zelfbeheer te geven, zetten wij met dit nieuwe beleid in op:

- een laagdrempelige aanpak voor het starten en uitvoeren van zelfbeheerinitiatieven door inwoners;
- het beter faciliteren van bestaande zelfbeheerinitiatieven;
- het actief stimuleren van het zelfbeheer van openbaar groen.

Ook zetten wij in op het zorgen voor de juiste (organisatorische) randvoorwaarden voor de realisatie van de gestelde ambities door in te zetten op a) de optimalisatie van de huidige organisatie en werkprocessen en b) betere communicatie.

Om deze aanpak te realiseren, zetten we met dit actieplan in op de zeven maatregelen uit onderstaande tabel.

Aanpak	Maatregelen
1. Beter faciliteren bestaande initiatieven	**Maatregel 1:** aftrap uitvoering actieplan met (digitale) wijkbijeenkomsten, om zo onder andere een breder inzicht te krijgen in de wensen en (ondersteunings)behoeften van inwoners.
	Maatregel 2: verkenning nieuwe ondersteuningsmogelijkheden (afgestemd op de wensen en behoeften van zelfbeheerders).
	Maatregel 3: opzetten van een community/platform voor groene initiatieven, zodat zelfbeheerders ook onderling kennis en ervaringen kunnen delen.
2. Actief stimuleren zelfbeheer	**Maatregel 4:** opzetten van een campagne voor het actief werven van zelfbeheerders.
	Maatregel 5: verkenning mogelijkheden om het zelfbeheer beleidsmatig optimaler te verbinden met beleidsdoelen op het vlak van vergroening, klimaatadaptatie en sociale cohesie.
3. zorgen voor organisatorische randvoorwaarden	**Maatregel 6:** organisatorische randvoorwaarden voor behalen ambities met focus op: - vertalen uitgangspunten/principes van dit actieplan naar concrete werkafspraken. - beter registreren van het zelfbeheer - de uitvoering van het beleid periodiek te evalueren.
4. Communicatie	**Maatregel 7**: opstellen van een communicatieplan dat onder andere ingaat op de strategie voor het beter communiceren over de (on)mogelijkheden van het beleid en een overzicht biedt rondom de inzet van communicatiemiddelen en –kanalen.

1 Inleiding

De gemeente Utrecht biedt inwoners al lang de mogelijkheid om openbaar groen zelf te beheren. Het zelfbeheer wisselt daarbij van kleine geveltuintjes tot ecologische projecten, waar (grote) groepen vrijwilligers samen het beheer uitvoeren. Daarmee dragen zij al op veel plekken volop bij aan een mooie en groene stad. Ook groeit de betrokkenheid van inwoners bij hun leefomgeving. Het gaat dus al heel goed met het zelfbeheer in Utrecht. Toch kiezen we met dit nieuwe plan voor een aanpassing van het zelfbeheerbeleid uit 2007.

1.1 Ambitie: steviger inzetten op het zelfbeheer van groen

1.1.1 Wat willen we doen?

Wij willen voortbouwen op de al bereikte resultaten in de stad en willen daarom met dit actieplan ‘steviger inzetten op initiatieven voor zelfbeheer van (kleinschalig) groen in de buurt’ (coalitieakkoord 2018-2022, ‘Utrecht: Ruimte voor iedereen’). Dat betekent dat wij als gemeente niet alleen het zelfbeheer mogelijk willen maken, maar juist ook het zelfbeheer actief willen gaan stimuleren. Zo zetten we in op meer inwoners die openbaar groen in zelfbeheer nemen. Dit past binnen onze bredere ambitie om te investeren in een groene, gezonde, duurzame en aantrekkelijke stad, waarbij inwoners ook actief een bijdrage kunnen leveren aan een prettige leefomgeving.

1.1.2 Waarom willen wij dit?

Wij willen het zelfbeheer actiever stimuleren omdat:

1. **Het zelfbeheer van groen door inwoners een belangrijke bijdrage kan leveren aan een groene, gezonde, duurzame en aantrekkelijke stad**

Het zelfbeheer van groen door inwoners kan een belangrijke bijdrage leveren aan een groene, gezonde, duurzame en aantrekkelijke stad, waarbij inwoners ook actief een bijdrage kunnen leveren aan een prettige leefomgeving.

Kader 1: waarom zelfbeheer van groen?

1. Inwoners vinden het leuk: zij hebben een passie voor tuinieren.
2. Zorgt voor actieve betrokkenheid inwoners bij eigen leefomgeving: mensen die het groen zelf beheren zien de waarde daarvan. Dat past bij samen de stad maken.
3. Daarmee zijn zelfbeheerinitiatieven van grote meerwaarde voor een groen, duurzaam en gezond Utrecht.

Concreet gaat het om een meerwaarde voor:

a) De gezondheid van inwoners. Een groene omgeving kan op verschillende manieren bijdragen aan de gezondheid van de mens, van kinderen tot ouderen. Zo stimuleert groen tot beweging en persoonlijke ontwikkeling.
b) Klimaatadaptatie. Groen is essentieel voor een klimaatbestendige en duurzame omgeving in de stad. Groen verbetert het milieu, zorgt voor minder luchtvervuiling, zorgt voor waterberging, dempt

geluidshinder en verkoelt in warme perioden. Zo kan zelfbeheer in de vorm van stoep- of geveltuinen zorgen voor meer groen en minder tegels. Daarbij draagt het bij aan het beter vasthouden van water en vermindering van hittestress.

c) Zelfbeheer als buurtfunctie. Iedereen kan meedoen en Utrecht maken we samen. Verder heeft zelfbeheer vaak ook een buurtfunctie: inwoners doen het veelal samen en draagt daardoor ook bij aan leefbare wijken.
d) Zelfbeheer zorgt voor meer biodiversiteit. Hoe meer groen in de stad, hoe meer planten- en dierensoorten.
e) Kwaliteit van de openbare ruimte. Zelfbeheer zorgt voor een hogere kwaliteit van de openbare ruimte en meer betrokkenheid bij de kwaliteit van de openbare ruimte. Zelfbeheerders doen vaak meer dan alleen het beheer van hun stukje groen. Ze zetten zich vaak ook in bij andere initiatieven om de openbare ruimte schoon, heel en veilig te houden. Denk aan het vrijwillig opruimen van zwerfafval. Zelfbeheerders hebben vanuit hun passie en betrokkenheid de ruimte om te zorgen voor een hogere (onderhouds)kwaliteit en diverse inrichting van de openbare ruimte.

2. Er nog veel kansen zijn om bij te dragen aan een groene, gezonde, duurzame en aantrekkelijke stad

Er liggen dus mooie kansen om met het zelfbeheer nog meer bij te dragen aan de bredere gemeentelijke doelstellingen, zoals vergroening, klimaatadaptatie en sociale cohesie. Maar we constateren ook dat we er nog niet zijn. We moeten en willen nog stappen maken om als gemeente de potentie van het zelfbeheer beter te benutten

1.2 Doel en focus actieplan

1.2.1 Doel plan

In dit actieplan beschrijven wij hoe wij deze ambitie willen realiseren. Daarbij gaan wij in op:
- De aanpak en de maatregelen om de ambities te realiseren (hoofdstuk 2);
- De organisatie, kosten en planning van de aanpak en maatregelen (hoofdstuk 3).

1.2.2 Wat is zelfbeheer?

Zelfbeheer is het vrijwillig onderhouden/overnemen van het beheer van delen in de openbare ruimte door derden. Het openbare karakter van het object blijft gehandhaafd. Zelfbeheer gebeurt op vrijwillige basis, dus zonder dwang of financiële vergoeding voor de gewerkte uren. Bij zelfbeheer gaat het om vrijwilligheid, maar dat betekent niet vrijblijvendheid. Wij vinden het van belang dat een zelfbeheerder zich ook verantwoordelijk voelt voor het groen dat hij/zij in zelfbeheer heeft. De gemeente maakt bij het zelfbeheer een onderscheid tussen drie categorieën:
- De grootte van het initiatief;
- De zelfstandigheid waarmee inwoners het zelfbeheer mogen uitvoeren;
- De betrokkenheid van de gemeente bij het zelfbeheer.

Kader 2: drie typen zelfbeheer

1. De eerste categorie heeft betrekking op geveltuinen, boomspiegels (de ruimte rond de voet van een boom) en plantenbakken, waarvoor inwoners geen toestemming van de gemeente nodig hebben.
2. De tweede categorie gaat om buurt- en stoeptuinen, waarvoor een zelfbeheercontract (met afspraken over locatie, inrichting en beheer) wordt afgesloten.
3. De derde categorie betreft een meer omvattende vorm van zelfbeheer: het medebeheer van grotere (groen)objecten, zoals boomgaarden, (ecologische) groengebieden, (delen van) parken en binnenterreinen tussen de woningen die groepen bewoners (mee) beheren. Hiervoor worden beheerafspraken gemaakt.

1.2.3 Het zelfbeheer in een bredere context

Het zelfbeheer van groen staat niet los van andere gemeentelijke opgaven. Zelfbeheerinitiatieven ontstaan namelijk op verschillende manieren. Zelfbeheer komt heel vaak voort vanuit eigen initiatief van inwoners, omdat zij bijvoorbeeld graag meer groen in de wijk willen, een bijdrage willen leveren aan klimaatadaptatie of het zelfbeheer als passie voor tuinieren oppakken. Maar het zelfbeheer van groen kan ook het gevolg zijn van gemeentelijke groenprojecten of wordt er in nieuwbouwprojecten aan inwoners de mogelijkheid gegeven om zelf openbaar groen te beheren. Daarmee krijgt het zelfbeheer van groen vorm in een brede beleidscontext. Daarom sluiten wij met dit plan aan bij de ambities en doelen uit de:

- Actualisatie groenstructuurplan 2017 – 2030, dat onder andere inzet vraagt op vergroting van de kwaliteit van het bestaand stedelijk groen en een gezonde en klimaatbestendige stad;
- Meerjaren Groenprogramma: Ruimte voor Groen 2020 -2030, met hierin ook het ‘groen tenzij principe’. Dit principe houdt in dat we in Utrecht straten, pleinen, binnenterreinen, daken en gevels groen inrichten, tenzij dat op een specifieke plek niet kan vanwege de vereiste functionaliteit;
- Samen de stad maken op een Utrechtse manier (juli 2019). Samen stad maken levert maatschappelijke meerwaarde op door vergroting van de betrokkenheid van belanghebbenden, verbetering van de kwaliteit van beleid en meer cohesie en gemeenschapszin. Dit is ook een belangrijke doelstelling voor het zelfbeheer.
- Kadernota Kwaliteit Openbare Ruimte: De gemeente wil dat de kwaliteit van de openbare ruimte mooi aansluit bij de omgeving. Ook wil de gemeente met deze kadernota de samenhang in het gebruik, de inrichting en het onderhoud van alle grote en kleine aanpassingen in de openbare ruimte zo veel mogelijk versterken.

2 Aanpak en maatregelen

In dit hoofdstuk beschrijven wij de aanpak voor het realiseren van ambities voor het zelfbeheer van groen. Dat begint in paragraaf 2.1 met de uitgangspunten over enerzijds de (wettelijke) beleidsuitgangspunten die, bijvoorbeeld vanuit het beheer van de openbare ruimte, voor het zelfbeheer gelden. Anderzijds gaan deze over hoe we willen samenwerken en wat inwoners en de gemeente van elkaar kunnen en moeten verwachten? Paragraaf 2.2 gaat vervolgens in op welke wijze wij bestaande initiatieven beter willen faciliteren. Paragraaf 2.3 beschrijft tot slot de aanpak voor het actief stimuleren van het zelfbeheer in Utrecht.

2.1 Uitgangspunten: een laagdrempelige aanpak

Wij willen de ambities voor het zelfbeheer samen met de inwoners realiseren. Om dit zo goed mogelijk te kunnen doen, waarbij het voor inwoners ook duidelijk is wat van zij van de gemeente kunnen verwachten en wat wij van hen verwachten, stellen wij de volgende uitgangspunten en principes voor de uitvoering van het actieplan:

1. We willen optimaal ruimte geven aan zelfbeheer, maar wel binnen bepaalde basisspelregels, zodat initiatieven niet leiden tot overlast of onveilige situaties. Kader 3 zet de basisregels voor het zelfbeheer van groen op een rij. In bijlage 1 hebben we aanvullend de uitvoeringskaders bijgevoegd voor geveltuinen en boomspiegels;
2. We denken daarbij niet vanuit onmogelijkheden, maar vanuit mogelijkheden. Als bijvoorbeeld een initiatief op een bepaalde locatie niet mogelijk is, dan denken wij graag mee over andere mogelijkheden;
3. Wij zorgen er in de toekomst voor dat inwoners het zelfbeheer makkelijk kunnen regelen. Procedures zijn daarom vooraf helder en als inwoners voldoen aan de regels, dan mogen en kunnen ze snel aan de slag;

Kader 3: de basisspelregels voor het zelfbeheer

- Het stuk groen in zelfbeheer blijft openbaar gebied en is dus voor iedereen toegankelijk. Het is wel toegestaan om het stuk groen met een gaas, een haag of hekje te beschermen tegen honden of fietsen die er gestald worden.
- Bij zelfbeheer gaat het om vrijwilligheid, maar dat betekent niet vrijblijvendheid. Wij vinden het van belang dat een zelfbeheerder zich ook verantwoordelijk voelt voor het groen dat hij/ zij in zelfbeheer heeft.
- Het zelfbeheer mag niet leiden tot overlast (voor buren) of gevaarlijke situaties.
- Er mogen geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruikt worden
- De verschillende typen zelfbeheer moeten voldoen aan een aantal technische eisen, die zijn opgenomen in bijlage 1.

4. Inwoners weten bij wie ze waarvoor terecht kunnen bij de gemeente. Daarom kiezen wij voor één loket voor het zelfbeheer van openbaar groen. Wijkonderhoud en Service (Stadsbedrijven) is bij de gemeente het eerste aanspreekpunt voor inwoners voor vragen over en het regelen van het zelfbeheer van openbaar groen (bijvoorbeeld het afsluiten van een contract).

5. Wij ondersteunen zelfbeheerders graag bij het maken van de juiste keuzes voor de inrichting en het beheer. Hierbij bieden wij meerdere ondersteuningsmogelijkheden op maat. Daarbij is het belangrijk dat juist ook beginnende initiatieven in de startfase (vaak het eerste jaar) actiever ondersteund worden, waardoor de slagingskans toeneemt. De gemeente kan deze actievere ondersteuning, gezien het beschikbare ondersteuningsbudget, niet alleen bieden, Daarom wordt verkend in hoeverre een platform van bestaande zelfbeheerders (zie maatregel 3) hier een rol in kan vervullen. Wij geven vooraf helder aan wat de mogelijkheden zijn, zodat de verwachtingen helder zijn. Om misverstanden te voorkomen, leggen we afspraken vast en houden we ons er ook aan;

2.2 Beter faciliteren van bestaande zelfbeheerinitiatieven

Wij willen de bestaande zelfbeheerinitiatieven beter faciliteren door ***ten eerste*** als gemeente beter inzicht te krijgen in wat er speelt in de samenleving: wat zijn de wensen en (ondersteunings)behoeften van zelfbeheerders? Het gaat nu al best goed. Dat blijkt ook uit een korte enquête, die wij onder zelfbeheerders hebben uitgezet. In bijlage 3 hebben wij een overzicht van de belangrijkste resultaten uit deze enquête bijgevoegd. Hieruit blijkt ook dat zelfbeheerders suggesties hebben over hoe het nog beter kan. Het is daarom voor een goede uitvoering van belang om breed in gesprek te gaan met zelfbeheerders en in gesprek te blijven om de uitvoering van het beleid optimaal afstemmen op de wensen en behoeften van zelfbeheerders. Wij willen dit realiseren door de uitvoering van het actieplan af te trappen met (digitale)wijkbijeenkomsten voor zelfbeheerders (maatregel 1) en daarbij te verkennen of we als gemeente moeten investeren in nieuwe ondersteuningsmogelijkheden (maatregel 2).

Figuur 1 enkele quotes van zelfbeheerders over het huidige beleid

Maatregel 1: in gesprek met zelfbeheerders.
Als aftrap van het actieplan willen wij in 2021 (digitale)bijeenkomsten in de verschillende wijken organiseren voor zelfbeheerders om:

a) het actieplan toe te lichten. Wij willen graag samen met zelfbeheerders de ambities waarmaken. Deze wijkbijeenkomsten vormen daarmee ook een mooie aftrap voor het actieplan;
b) breder 'op te halen' wat de wensen en behoeften zijn en hoe wij het samenspel tussen gemeente en zelfbeheerders kunnen optimaliseren. Op deze wijze willen wij de service vanuit de gemeente verbeteren (zie ook maatregel 2).

Maatregel 2: verkenning nieuwe ondersteuningsmogelijkheden (Mede op basis van input uit de gesprekken met zelfbeheerders). Daarbij verkennen we hoe we zelfbeheerders beter kunnen bedienen, bijvoorbeeld ook op het gebied van klimaatadaptatie en ecologie. Ook is een belangrijk aandachtspunt hierbij is de ondersteuning van startende initiatieven om de slagingskans hiervan te vergroten. Mogelijk kan dit ook gekoppeld worden aan het platform voor groene initiatieven (maatregel 3). Moeten we nieuwe ondersteuningsmogelijkheden bieden en wat vraagt dit van de organisatie/ hoe kunnen we dit organiseren?

Ten tweede willen wij ook beter gebruik maken van de kennis en kunde in de samenleving. Zelfbeheerders hebben namelijk vaak veel praktische kennis over hoe je een initiatief kunt starten en hoe je het beheer het beste aan kunt pakken. Deze praktijkkennis kan een belangrijke bijdrage leveren aan het behalen van de beleidsambities. Zo kunnen zelfbeheerders elkaar ook ondersteunen, zonder tussenkomst van de gemeente. Dit kan ook de gemeente ontlasten, waardoor er meer ondersteuningsmogelijkheden zijn. Echter, dit netwerk is er nu nog niet: de zelfbeheerinitiatieven zijn nu vaak losse eilandjes. Met dit actieplan willen wij inzetten op 'community building': het opbouwen van een netwerk van zelfbeheerders. Om hier een impuls aan te geven, gaan wij samen met zelfbeheerders een platform voor groene initiatieven opzetten (maatregel 3). Het is nadrukkelijk geen platform van de gemeente, maar juist van zelfbeheerders.

Maatregel 3: het opzetten van een platform 'Stadstuinieren'.
Dit platform biedt zelfbeheerders de mogelijkheid om hun initiatief te presenteren en om onderling kennis en ervaringen over zelfbeheer uit te wisselen. Daarbij wordt ook bekeken in hoeverre dit platform een rol kan spelen bij de actievere begeleiding van initiatieven in de startfase. Zelfbeheerders en hun initiatieven krijgen hiermee een gezicht. Dit platform is niet bedoeld als loket voor vragen van inwoners over het zelfbeheerbeleid. De gemeente blijft hiervoor het eerste aanspreekpunt. Het platform is niet van de gemeente en wij streven ernaar dat het een platform van inwoners zelf wordt.

2.3 Actief stimuleren van het zelfbeheer

Bij het actief stimuleren van zelfbeheer gaan wij als gemeente niet actief langs de deuren om zelfbeheerders te ‘werven’. Het actief stimuleren krijgt vorm via de volgende manieren:

- De laagdrempelige aanpak voor nieuwe initiatieven moet allereerst zorgen voor een uitnodigende werking;
- Dit in combinatie met het inzetten op actievere en eenduidige communicatie over de (on)mogelijkheden van zelfbeheer in Utrecht. Inwoners willen graag vooraf weten waar ze aan beginnen. Zo bestaan er onder andere de volgende vragen: wat kan een zelfbeheerder verwachten van de gemeente en wat niet? Wat is dan mogelijk en wat niet? En wat wordt verwacht van een zelfbeheerder? Ook willen wij hierbij ter inspiratie goede voorbeelden delen.
- Specifiek willen wij voor het actief stimuleren van het zelfbeheer een communicatiecampagne opzetten (maatregel 4).
- Hierbij betrekken wij ook het netwerk van bestaande zelfbeheerinitiatieven. Een communicatieboodschap werkt namelijk psychologisch beter als deze afkomstig is van een andere inwoner (een buurman), dan van de gemeente.
- Tot slot verkennen wij in dit licht ook welke meerwaarde de koppeling met de bredere doelstellingen (o.a. groen, klimaat) voor het actief stimuleren van het zelfbeheer heeft (maatregel 5).

Maatregel 4: opzetten van een campagne voor het actief werven van zelfbeheerders.
Mede in samenwerking met bestaande zelfbeheerders willen wij een campagne opzetten om enerzijds het zelfbeheer actief te stimuleren en anderzijds ook nieuwe zelfbeheerders te werven.

Maatregel 5: verkenning mogelijkheden om het zelfbeheer beleidsmatig optimaler te verbinden met beleidsdoelen op het vlak van vergroening, klimaatadaptatie en sociale cohesie. Focus daarbij ligt op:

- Welke baten heeft het zelfbeheer voor deze doelen? Hoe kunnen we bijvoorbeeld het zelfbeheer (door o.a. inruilen van tegels voor groen) inzetten voor klimaatdoelen?
- Hoe kan deze koppeling met deze bredere beleidsdoelen ook voor inwoners een motivatie vormen om ook groen in zelfbeheer te nemen?
- Hoe kunnen we dit organiseren? En wat vraagt dit van de organisatie? En is dat haalbaar?
- Wat zijn daarbij ook pilotprojecten om hier in de praktijk invulling aan te geven? Om daarmee ook aan te tonen dat dit een meerwaarde heeft voor het behalen van de gemeentelijke beleidsdoelen.

3 Organisatie, planning en dekking

Dit hoofdstuk gaat in op de organisatie (paragraaf 3.1), communicatie paragraaf 3.2), planning (paragraaf 3.3) en financiële dekking van de voorgestelde maatregelen in dit plan (paragraaf 3.4).

3.1 Organisatie

Deze paragraaf gaat in op de organisatorische randvoorwaarden om de beleidsambities voor het zelfbeheer te kunnen realiseren. De basis hiervoor zijn de rollen en de verdeling van de verantwoordelijkheden ten aanzien van het zelfbeheer binnen de gemeente, zoals beschreven in paragraaf 3.1.1). Vervolgens gaat paragraaf 3.1.2 in op de organisatorische randvoorwaarden.

3.1.1 Rollen en verantwoordelijkheden zelfbeheer

Wijkonderhoud & Service (W&S) is als beheerder van de openbare ruimte de trekker van het zelfbeheerbeleid van groen. W&S werkt daarbij nauw samen met andere organisatieonderdelen. Verschillende organisatieonderdelen bij de gemeente Utrecht zijn namelijk betrokken bij de uitvoering van het beleid voor het zelfbeheer van groen. Vaak vanuit een andere verantwoordelijkheden en rol. Dit alles om er samen voor te zorgen dat we het zelfbeheer optimaal kunnen faciliteren en ondersteunen. Kader 4 geeft een overzicht van de verschillende gemeentelijke rollen in het zelfbeheer en de hiervoor verantwoordelijke afdeling bij de gemeente.

Kader 4: verschillende rollen gemeenten in het zelfbeheer

- De gemeente als toestemmingsverlener. Voor grotere zelfbeheerinitiatieven, zoals stoeptuinen, is een zelfbeheercontract nodig. W&S sluit deze contracten met inwoners af.
- De gemeente als coördinator van de uitvoering van het beleid. W&S coördineert, als beheerder van de openbare ruimte, de uitvoering van het zelfbeheerbeleid.
- De gemeente als financier. Inwoners kunnen voor bepaalde zelfbeheerinitiatieven (zoals de aanleg van geveltuinen) subsidie aanvragen bij het Initiatievenfonds van de gemeente Utrecht. Inwoners kunnen deze aanvraag indienen bij het wijkbureau.
- De gemeente als facilitator/ ondersteuner in zelfbeheerinitiatieven. Hierbij kan het gaan om:
    - Advies/ ondersteuning bij de inrichting en het beheer van het zelfbeheer, via de wijkopzichter;
    - Ondersteuning bij het verkrijgen van draagvlak voor een zelfbeheerinitiatief, via het wijkbureau.
- De gemeente als mede-uitvoerder. Bij het medebeheer van bijvoorbeeld parken voeren gemeente en inwoners samen het beheer uit.
- De gemeente als ontwikkelaar:
    - Ruimtelijke ontwikkelingen rond groen en nieuwbouw, waarbij zelfbeheer hieruit als mogelijkheid voor inwoners volgt. De Ontwikkelorganisatie Ruimte heeft hier een trekkende rol, omdat zij verantwoordelijk zijn voor onder andere de uitvoering van het groenbeleid (Groenstructuurplan) en de ontwikkeling van nieuwbouwlocaties, waar zelfbeheer van groen dus ook een plek krijgt;
    - Wanneer een ruimtelijke aanpassing nodig is voor het zelfbeheerinitiatief, dan wordt de afdeling Stadsingenieurs van Stadsbedrijven erbij betrokken.

3.1.2 Zorgen voor organisatorische randvoorwaarden

Met dit actieplan zetten wij ook in op het zorgen voor de organisatorische randvoorwaarden voor het realiseren van de ambities voor het zelfbeheer van openbaar groen. Hiermee willen wij enerzijds bereiken dat we meer kunnen doen met dezelfde middelen en anderzijds beter aan te sluiten bij de wensen en behoeften van zelfbeheerders (optimaliseren van onze serviceverlening).

Maatregel 6: inzetten op organisatorische randvoorwaarden voor behalen ambities
Met deze maatregel zetten wij in op:
- De vertaling van de uitgangspunten/principes van dit actieplan naar concrete werkafspraken, waarbij we interne procedures en werkprocessen stroomlijnen en de integrale samenwerking binnen de gemeente bevorderen (en organisatorisch borgen). Een belangrijk aandachtspunt is het goed organiseren van één gemeentelijk aanspreekpunt voor inwoners voor vragen en het regelen van zelfbeheer van openbaar groen. Hierbij leggen wij ook nadrukkelijk de koppeling met het platform voor Stadstuinieren (maatregel 3).
- Het beter registreren van het zelfbeheer, waardoor we beter inzicht krijgen in het huidige zelfbeheer (waaronder de contracten)
- De periodieke evaluatie van de uitvoering van het beleid. Het is daarbij belangrijk om het zelfbeheer niet alleen te bekijken vanuit de gebruikelijke indicatoren als ‘bijdrage aan beeldkwaliteit’, ‘productie’ en ‘efficiency’. Wij moeten het zelfbeheer ook vanuit een breder kader bekijken, met juist ook de meerwaarde van het zelfbeheer voor bijvoorbeeld voor vergroening, gezondheid, klimaatadaptatie en sociale cohesie. Hoe wij dit willen gaan doen, werken wij verder uit in het nog op te stellen evaluatiekader.

3.2 Communicatie

Communicatie is een belangrijk onderdeel van de samenwerking tussen gemeente en inwoner op het gebied van zelfbeheer. Uit de enquête bleek ook dat inwoners behoefte hebben aan betere communicatie vanuit de gemeente over de (on)mogelijkheden van zelfbeheer in Utrecht. Wij werken dit verder uit in een communicatieplan (maatregel 7). In dit plan nemen wij ook de communicatiemaatregelen (o.a. organiseren wijkbijeenkomsten, opzetten platform en communicatiecampagne) uit hoofdstuk 2 mee.

Maatregel 7: opstellen van een communicatieplan.
Dit communicatieplan omvat:
- Uitwerking van het actieplan in een communicatieboodschap: wat willen we communiceren en wie zijn de relevante doelgroepen?;
- De strategie voor het beter communiceren over de mogelijkheden van het beleid;
- Inzet van communicatiemiddelen en –kanalen. Daarbij stemmen wij de communicatiekanalen (waaronder de website) ook af op de voorgestelde laagdrempelige aanpak.
- Communicatiekalender met hierin de communicatiemomenten en mijlpalen.

3.3 Planning van de maatregelen

De maatregelen uit dit actieplan gaan wij in 2021 uitvoeren. Onderstaande tabel geeft hiervoor de planning.

Maatregelen	Planning
1. Aftrap uitvoering actieplan met wijkbijeenkomsten,	Q2 2021
2. Verkenning nieuwe ondersteuningsmogelijkheden	Q2 2021
3. Opzetten van het platform Stadstuinieren	Q1 / Q2 2021
4. Opzetten van een campagne voor het actief werven van zelfbeheerders	Q2 2021
5. Verkenning mogelijkheden om het zelfbeheer beleidsmatig optimaler te verbinden met beleidsdoelen op het vlak van vergroening, klimaatadaptatie en sociale cohesie. Beter organiseren van de integrale samenwerking.	Q1 -Q2 2021
6. Organisatorische randvoorwaarden (concrete werkafspraken, beter registreren, periodiek evalueren)	Q1 / Q2 2021
7. Opstellen communicatieplan	Q1 -Q2 2021

3.4 Financiën en monitoring

3.4.1 Kosten en dekking

De uitvoering van de maatregelen worden gedekt binnen het Programma Openbare Ruimte en Groen. Onderstaande tabel geeft een overzicht van:

- de incidentele kosten: voor de 7 maatregelen die in actieplan zijn opgenomen'
- de jaarlijkse kosten voor de uitvoering / ondersteuning zelfbeheer in de 5 gebieden van Wijkonderhoud en Service. Dit omvat personele kosten (1250 uur per gebied) en jaarlijks budget voor materialen (zoals plantjes).

Maatregelen	Kosten
Incidentele maatregelen actieplan (eenmalig)	
Aftrap uitvoering actieplan met wijkbijeenkomsten (maatregel 1)	8.000
Verkenning nieuwe ondersteuningsmogelijkheden (maatregel 2)	6.500
Opzetten van het platform Stadstuinieren (maatregel 3)	3.000
Verkenning koppeling zelfbeheer aan bredere beleidsambities (maatregel 5)	5.000
Zorgen voor organisatorische randvoorwaarden	20.000
Communicatie: opzetten wervingscampagne (maatregel 4) en opstellen communicatieplan, inclusief communicatiemiddelen (maatregel 7)	5.000
Totaal	***47.500***
Structurele kosten (jaarlijks beschikbaar binnen Programmabegroting Openbare Ruimte)	
Uitvoering in de vijf gebieden van Wijkonderhoud en Service (1250 uur)	76.250
Materiaalkosten: o.a. plantjes (onderdeel groenbegroting gebieden)	69.000
Totaal	***145.250***

3.4.2 Monitoring

We evalueren de uitvoering van de maatregelen in dit actieplan. Daarbij brengen we in kaart hoe de maatregelen binnen de bestaande middelen hebben bijgedragen aan realisatie van de ambities van het actieplan. Dit doen we vanuit een breed kader, waarbij wij ook kijken naar welke meerwaarde het zelfbeheer heeft voor bijvoorbeeld vergroening, gezondheid, klimaatadaptatie en sociale cohesie.

BIJLAGE 1: voorwaarden geveltuinen en boomspiegels

1. Geveltuinen

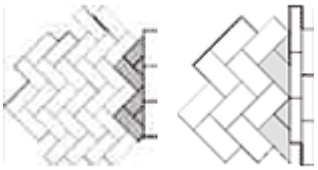
Een geveltuin is een strook planten tegen de gevel van een woning, wanneer mensen geen voortuin hebben. Een voordeel van muurbeplanting is dat het zorgt voor warmte-isolatie in de winter en verkoeling in de zomer. Ook is er geen plek meer voor graffiti op muren. Daarnaast vangt gevelbeplanting veel fijnstof af.

Geveltuin aanleggen

Voor het aanleggen van een geveltuin gelden de volgende eisen:

- Zorg dat er op de stoep een loopruimte overblijft van minimaal 1,20 meter (exclusief stoeprand).
- De geveltuin mag maximaal 60 centimeter diep zijn gemeten vanaf de gevel van uw woning: dat zijn 2 stoeptegels. De verwijderde tegels blijven eigendom van de gemeente. Wij vragen u om deze te bewaren.
- De geveltuin moet minimaal 30 centimeter en maximaal 45 centimeter uitgegraven worden. Het zand moet daarbij vervangen worden door tuinaard. De bewoners mogen het uitgegraven zand niet laten liggen. Dit kan ingeleverd te worden bij het afvalscheidingsstation.
- Bewoners moeten ervoor zorgen dat de ventilatieroosters van de woning opengehouden worden.
- Vervang het door tuingrond. Als er kabels en leidingen liggen, dan kan de geveltuin verhoogd aangelegd worden met stapelblokken.
- De straatnaamborden moeten zichtbaar blijven.
- Plant geen grote prikkende struiken, bomen of struiken die later bomen worden. Snoei overhangende takken op tijd. Voorkom overlast.
- Bewoners mogen geef afrastering (hek) aanleggen rondom de geveltuin.
- De huiseigenaar moet akkoord zijn met de aanleg, in het geval dat de zelfbeheerder van de geveltuin niet de woningeigenaar is.
- Als de gemeente werkzaamheden moet uitvoeren aan kabels en leidingen onder uw geveltuin, kunnen zij helaas geen verantwoordelijkheid dragen voor beschadiging of tijdelijke verwijdering.
- Inwoners kunnen altijd contact opnemen met de wijkopzichter via 14 030. Hij kan helpen bij de aanleg en bij eventuele acties als er kabels en leidingen onder uw gevel lopen.
- Geen chemische bestrijdingsmiddelen

Geveltuin in Leidsche Rijn

In Leidsche Rijn liggen vooral klinkers van 20x20 centimeter of 20x10 centimeter. Als u de klinkers eruit haalt, ontstaat een zigzagvorm. Daarin kunt u een geveltuin maken.

2. Boomspiegels

Een boomspiegel is de ruimte rond de voet van een boom. Is een boomspiegel in een woonstraat nog leeg, dan mag een bewoner deze zelf onderhouden en beplanten. De boom en de boomspiegel blijven wel eigendom van de gemeente. Bij onderhoud aan de boom kan er soms schade ontstaan.

Boomspiegel aanleggen

- Bewoners kunnen de grond rondom de boom los maken met een klein harkje. Daarbij moet beschadiging van de boomwortels voorkomen worden.
- Bij voorkeur dient er geen grond toegevoegd worden. Als het toch moet, dan mag het maximaal 10 centimeter compostaarde zijn.
- Er mogen geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruikt. Natuurlijke mest mag wel.
- Wanneer er vaak honden toiletteren of er fietsen staan, dan mag de boomspiegel afgeschermd worden met een stuk gaas.

Bijlage 2: resultaten enquête

In het kader van de herijking van het beleid voor het zelfbeheer van groen hebben wij een korte enquête uitgezet onder zelfbeheerders in Utrecht. Het doel hiervan was om inzicht te krijgen in hoe de zelfbeheerders het gemeentelijke beleid ervaren en welke suggesties en wensen zij hebben voor het actieplan zelfbeheer van groen. In bijlage 1 is de vragenlijst opgenomen.

35 Reacties ontvangen

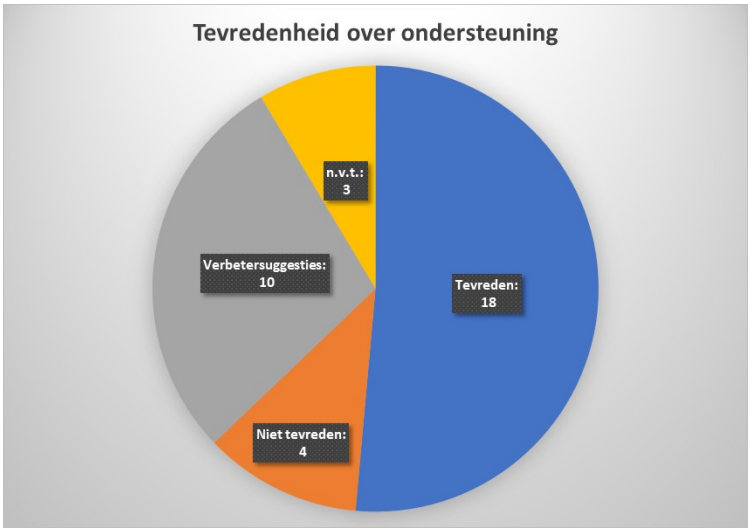
Wij hebben 35 reacties ontvangen. Hierbij valt op dat voor het overgrote deel ging om zelfbeheergroepen. Er hebben slechts drie inwoners gereageerd die het zelfbeheer alleen uitvoeren. In bijlage 2 is de lijst met respondenten opgenomen.

Uit de enquête komen de volgende motieven voor zelfbeheer naar voren:

1. Bevorderen van groen en biodiversiteit; promoten groen als dienst aan de stad
2. Leuk om te doen; passie voor tuinieren. Zelfbeheer als een hobby.
3. Sociale cohesie; contact met buurtgenoten; Buurtgevoel
4. Betrokken en actief helpen de eigen leefomgeving en de stad groener en aantrekkelijker en klimaatbestendig te maken
5. Zelf initiatief nemen; zelf bepalen wat je plant en hoe je het beheert.

Meeste zelfbeheerders tevreden met ondersteuning, maar er zijn nog genoeg verbeteringen mogelijk!

Uit de enquête blijkt dat de meeste respondenten (18) tevreden zijn over de ondersteuning vanuit de gemeente. Vier zelfbeheerders gaven aan niet tevreden te zijn.

- ‘Eerlijk gezegd heb ik de indruk dat we voor de gemeente niet zo bestaan. In Oost ligt bij de gemeente de nadruk op het Wilhelminapark en Bloeyendaal. ‘(kleine zelfbeheergroep, die boomspiegels, geveltuinen, beukenhaagjes en plantenbakken in zelfbeheer hebben in de Abstederdijk).
- Een respondent gaf aan niet tevreden te zijn om de ondersteuning ‘te weinig is en niet natuurvriendelijk’. (Groenstrook langs het spoor; Huizingalaan)
- ‘Wij zijn van mening dat als de gemeente wil dat meer mensen zorgdragen voor vergroening van de stad, zij ook moet nadenken over hoe al dat groen in droge periodes water moet kunnen krijgen. Opvang van regenwater heeft daarbij de voorkeur, maar op onze hof krijgen we dat niet voor elkaar met de gemeente’ (Abstederhof)
- ‘Onze overeenkomst bestaat uit het feit dat wij de gemeente benaderen voor het grote werk zoals snoeien van grote takken, maar door bezuinigingen op het plantsoenpersoneel, komen ze daarvoor niet meer. Af en toe vraag ik om te maaien, want het is een flink lap grond. Dat lukt aardig.’ Ze is

daarom niet tevreden over de ondersteuning vanuit de gemeente. (Hoefsmederijstraat; zelfbeheer van twee grote tuinen).

Daarnaast gaven 10 zelfbeheerders niet direct een antwoord op de vraag of ze tevreden zijn over de ondersteuning, maar gaven wel suggesties en wensen voor de verbetering van de ondersteuning.

Wensen en suggesties voor het actieplan zelfbeheer van groen

Tabel 1 geeft een overzicht van de suggesties. Opvallende zaken daarbij zijn:

- Behoefte aan jaarlijkse evaluatie werd een aantal keer genoemd. 'Periodieke afstemming over tevredenheid en behoeften, kan in een gesprek maar zou ook middels een jaarlijkse digitale enquête kunnen'
- Betere communicatie vanuit gemeente, o.a. over de ondersteuningsmogelijkheden vanuit de gemeente. Daarbij werd ook aangegeven dat er behoefte was aan meer persoonlijk contact.
- Organiseren van bijeenkomsten waar zelfbeheerders elkaar kunnen ontmoeten werd vaker genoemd.
- Ook is er behoefte aan extra ondersteuning op het vlak van ecologie, maar ook op meer praktisch gebied, zoals hoe organiseer je een initiatief, hoe kan je het beste de administratie doen en kan de gemeente ook ondersteuning bieden bij communicatie of het opzetten van een website.
- Ook werd een aantal keer genoemd dat de gemeente een actievere rol moet nemen in het vergroenen van Utrecht via het zelfbeheer, maar ook met het ecologisch beheer van bijvoorbeeld bermen en groenstroken en natuurvriendelijk natuurbeheer.

Tabel 1 Overzicht suggesties en wensen

Thema's	Suggesties
Communicatie	- Heldere communicatie over de mogelijke ondersteuning die zelfbeheerders kunnen krijgen. - Communicatie zou beter kunnen. Niet zozeer vanuit de wijkpost, maar bij grotere 'projecten' (zoals hierboven genoemd: planten van bomen, werkzaamheden in het water) - PR en communicatie. dat schiet erbij in en is heel belangrijk (er was ooit interactieve kaart gestart.) Je zou vanuit een verzamelpodium dat iedereen kent en weet te vinden, via links of bladen van alle zelfbeheer moeten kunnen komen; gemeente rol om dit te regisseren - In verband met de wens tot betere afstemming met de relevante gemeentelijke diensten, groenbeheerders en uitvoerders: Het is belangrijk dat wij tijdig op de hoogte worden gebracht van geplande werkzaamheden die effect hebben op onze vergroeningsobjecten. Daarbij moet het ook 2-richtingenverkeer zijn. Zij moeten óók van onze werkzaamheden op de hoogte zijn. We zouden dan ook willen voorstellen om af en toe op locatie informatie uit te wisselen, zodat we met elkaars planningen en overwegingen rekening kunnen houden. - Persoonlijke contacten lijsten. Bij wie kan je zijn voor afval, voor graffiti, voor nieuwe planten. Ik hou erg van persoonlijk contact. Ik weet dat ik bij Ingrid voor alle vragen contact op kan nemen, maar het zou fijn zijn als elk onderdeel van groen, schoon en vuil zijn eigen contactpersoon zou hebben voor de bewoners. Nu is alles zo centraal geregeld en is de gemeente zo onpersoonlijk geheel geworden. Daar moet je echt voor oppassen. - Direct en persoonlijk contact.

Gemeentelijk beleid/ beleidskaders	- meer ruimte mogen komen om nieuwe initiatieven helemaal zelf te mogen uitwerken en uitvoeren (uiteraard rekening houdend met de kaders van wat mogelijk is). - Natuurvriendelijk natuurbeheer gaan toepassen. Gefaseerd maaien en minder rigoureus snoeien. - De gemeente zou veel actiever kunnen zijn in het nog meer vergroenen van de openbare ruimte. Veel bewoners willen dit wel. Tegel eruit, groen erin. Veel grotere boomspiegels, opvang regenwater. De gemeente zou daar het voortouw in kunnen nemen. - De gemeente zou zich moeten richten op bermen en groenstroken. De continuïteit van het zelfbeheer van boomspiegels en geveltuinen is over het algemeen erg teleurstellend. Zeker wanneer de planten moeten concurreren met autobumpers en fietsen. Plantenbakken vereisen een heel goed watergeefplan. - Elkaar tegenwerkende acties (planten van bloeiers in berm die maandelijks gemaaid wordt) zou met goede afspraken en instructies aan de uitvoerders moeten worden voorkomen.
Extra ondersteuning	- Vooral ecologisch advies (hoe kunnen we door gericht beheer de biodiversiteit verhogen?) en een groene gebiedsvisie waar ook aanpalende groengebieden en parken vallen. Fauna en flora houden zich niet aan gebiedsgrenzen. Het gaat om verbindingen. - Als centraal contactpersoon heb ik behoefte aan een minder tijdrovend en efficiënter AVG-proof systeem om alle zeer uiteenlopende contacten te kunnen bijhouden en bedienen in lijn met hun wensen, mogelijkheden en achtergronden. Er is vast iets efficiënters dan handmatig alles bijhouden n een Excel lijst en per gelegenheid selecteren voor wie welke mail/activiteit zinvol is. Tips en de mogelijkheid om bij een helpdesk aan te kloppen zou daarom zeer welkom zijn. - Het zou fijn zijn als we als groep ook ondersteuning kunnen krijgen bij bv het beheer/verbeteren van de website, (online) communicatie, adressenbeheer en IT-vragen. - ondersteuning in communicatie (plan en uitvoering) op de Tanimbarkade over wat het doel is met wat we doen en waarom het wenselijk is dat bewoners uit het groen blijven, ondanks dat het openbaar groen is… - ‘En dat er gelabeld budget is om professionals/ nestor zelfbeheerders in te zetten om nieuwe zelfbeheerders op weg te helpen en te begeleiden. Zodat ze na verloop van tijd onafhankelijk, professioneel en zelfstandig als zelfbeheergroep functioneren.’ - Tips over keuze van planten/bomen (welke groeien goed in schaduw/licht enz.). Tips dat onder de bomen extra water geven nodig is, ook bij regelmatige regen. - hulp bij het bestrijden van Berenklauwen - Hulp bij inzameling restafval. Het restafval van onze locatie wordt gerekend als bedrijfsafval met de daarbij behorende hoge kosten. Het zou voor ons erg prettig zijn als wij aan kunnen sluiten bij het ophalen van het restafval in de wijk en hiervoor een container zouden kunnen krijgen. (N.B. ons snoei en groenafval brengen wij naar het naastgelegen tuinenpark De Driehoek) - Ecologisch advies over het verbeteren van de ecologische kwaliteit rond ons terrein. Met advies en kennis vanuit de gemeente zouden we graag bekijken hoe we de ecologische kwaliteit kunnen versterken

	- We zijn geïnteresseerd in cursussen/excursies met als onderwerp ecologisch terreinbeheer (Natuurgroep Lunetten)
Samenwerking	- Meer samenwerking tussen groenbeheerders waarbij een ter zake kundige professional initieert en faciliteert. Als gemeente en bewoners goed samenwerken zal het totale beheer nóg effectiever en doelmatiger zijn. - beter kaartbeheer en andere beeldkwaliteit meegeven aan de aannemer van het maaibestek en de onafhankelijke schouwer die de aannemer controleert. - we zien bij gemeente vaak discrepantie tussen beleid (zoveel mogelijk ecologisch beheer en bewonersparticipatie) en uitvoering (ambtenaren zijn vaak nog gewend vanuit schoon en strak te denken). Goed om de uitvoering mee te nemen in ontwikkelingen die tegemoetkomen aan het beleid. Niet alleen de aannemers maar ook degenen die het werk van de aannemers schouwen. - Helaas lijken financiële middelen veelal gericht op nieuwe projecten en wordt vergeten dat beheer iets is van lange adem. Ook (juist) daar is ondersteuning (belangstelling, duidelijke afspraken, middelen) nodig en dan vooral t.a.v. coördinatie, vaak professioneel, om te voorkomen dat iets weer afzwakt. Dus succes hangt af van: o structurele (continue) ondersteuning o professionele coördinatie van de groep o afstemming groep en gemeente - De planning, als we planten vragen zeg dan wanneer ze geleverd worden en zet niet zomaar iets neer op een willekeurige dag. Ik kan geen klussers uit een de hemel roepen. Dit soort dingen moet ik dus vaak alleen of met 1 of 2 klussers doen die wel kunnen. Handig om info op tijd te krijgen. Dan kan ik ook meer regelen. - Ik maak mij zorgen om de Japanse Duizendknoop de gemeente pakt het nu wat sneller op (langs de Vechtkant) - Bij wensen voor zelfbeheer in een nieuw of bestaand gebied is het zinvol om als gemeente te investeren in het opstarten van een zelfbeheergroep. Hoe begin je als bewoner met zelfbeheer? Dit vraagt om een investering op maat per groep op locatie van een ambtenaar of een expert. De bestaande groepen hebben veel ervaring. De ambtenaren die regelmatig met zelfbeheerders in het veld staan ook. - Onze suggestie is, om de lijnen tussen gemeentelijke instanties en uitvoerenden zo kort mogelijk te houden, via vaste contactpersonen en regelmatige ‘schouw’ in het veld, zoals nu ook gebeurt. De praktische afspraken die daaruit voortkomen, geven de Vereniging voldoende zekerheid om het werk voor langere tijd naar tevredenheid te blijven doen. Natuurontwikkeling is immers altijd een kwestie van langere adem. - Voor de buurtmoestuin (Voordorp) proberen we soms dingen te regelen, maar het duurt soms wel heel erg lang voordat er iets mee gebeurt: kapotte bank repareren, afval ophalen, houtsnippers etc. De mensen die het omringende gras maaien, maaien heel vaak onze klimplanten kapot.
Ontmoeting/ bijeenkomsten/ uitwisselen van kennis en ervaringen.	- Organiseren bijeenkomst waar beheerders en beleidmakers samen komen om elkaar te ontmoeten, vragen te stellen en ideeën uit te wisselen. ‘We liepen al een poos met veel vragen rond en voor ons ging er echt een deur open om mensen direct te spreken en afspraken te maken. Het lijkt mij zowel aangenaam (leuk om andere beheerders te

	leren kennen en ideeën uit te wisselen) als nuttig (om contacten met de gemeente warm te houden) om een dergelijke middag jaarlijks te herhalen.' - Plantbakcie (Wittevrouwen) heeft al ruim 30 jaar een zogenaamd sneeuwbalorganisatie van ongeveer 200 bewoners met 2 vaste trekkers en daarnaast wisselende kern van ongeveer 10 bewonerscontactpersonen die elk gemiddeld 15 bewoners/verzorgers d.w.z. 15 boomspiegels/straattuintjes/plantenbakken in de gaten houden of het wel goed gaat. We hebben zg. "zelforganiserend vermogen". Lang niet elke groengroep heeft dat. Jammer als na de eerste start het groen niet meer wordt onderhouden. Voor die groengroepen zou het goed zijn als bijv. Utrecht. Natuurlijk de taak heeft om 1 maal per jaar een vergadering met de groep organiseert voor de jaarlijkse start van het groenseizoen en problemen/vragen te helpen op te lossen. - Misschien is het mogelijk om onderling contact tussen zelfbeheergroepen te ondersteunen, zodat er meer kennis kan worden gedeeld. Op publieksdagen zoals bijvoorbeeld Groen moet je doen is iedereen al druk op z'n eigen plek en is er vaak geen tijd om bij anderen te gaan kijken. Het zou leuk zijn om eens op een ander moment bij elkaar op excursie te gaan. - Opstellen handboek zelfbeheer.
Evaluatie	- Jaarlijkse evaluatie op locatie - Nagaan wie er nog beheren (registreren) - regelmatige afstemming met zelfbeheerders (bv jaarlijkse evaluatie van bereikte resultaten, knelpunten en kansen voor voorliggend jaar); maar geen administratieve belasting voor beheerders, die willen vooral praktisch aan de slag - Eigenlijk zou 1 en 2 jaar na start en na aanplanting van nieuw groen een terugblik zinnig zijn. Doen de planten het nog goed? Is het de bewoners gelukt om ze in warme/droge zomers voldoende water te geven? Is het gelukt om vuilniszakken en geparkeerde fietsen weg te houden van de nieuwe aanplant? Vervanging van dode aanplant. - Als de gemeente groen zelfbeheer serieus neemt dan spreken zij jaarlijks met elkaar (bewoners en aannemer) iets af. Dit als terugkoppeling van de gedane arbeid en om de goede relatie in stand te houden. Dit kan door middel van een mailtje, een fysiek kaartje in de brievenbus, een foto, een schouw, een gesprek, een evaluatie, een appje, een attentie, een conferentie om kennis te delen voor alle zelfbeheerders.

BIJLAGE 1: vragenlijst

1. Achtergrond	1.1 Doet u zelfbeheer in een groep of alleen?
	1.2 In geval van een groep: hoeveel mensen zijn actief in de groep?
	1.3 Uw naam:
	1.4 Adres/ buurt:
	1.5 Welk type zelfbeheer? - Boomspiegel - Plantenbak - Geveltuin - Stoeptuin - Overig…
	1.6 Hoe lang bent u al zelfbeheerder? Hoe actief bent u en/ of uw groep?
	1.7 Waarom vindt u zelfbeheer belangrijk? Wat is uw motief om dit te doen?
2. Samenwerking en ondersteuning	2.1 Heeft u een zelfbeheercontract?
	2.2 Zo ja, bent u tevreden over de afspraken in de overeenkomst, de uitvoering ervan in de praktijk en de samenwerking met de gemeente (m.b.t. het opstellen van de overeenkomst en de uitvoering ervan)? En wat kan volgens u beter?
	2.3 Krijgt u momenteel ondersteuning? Zo ja, welke? Bijvoorbeeld vanuit de gemeente (initiatievenfonds, advies vanuit Stadsbedrijven, etc.).
	2.4 Bent u tevreden over de ondersteuning? Wat kan eventueel beter?
3. Suggesties en wensen	3.1 Wat heeft u van de gemeente nodig om zelfbeheer nog beter te kunnen doen? Denk bijvoorbeeld aan communicatie/ informatie, bepaald advies of ondersteuning, etc.
	3.2 Wat zijn overige suggesties voor het nieuwe beleid?